

Een bijzondere kamervitrine: het vivarium

Tekst en foto's: Marieke Abelen

Er zijn allerlei manieren om orchideeën te houden. We kennen natuurlijk allemaal de orchideeën op de vensterbank en in een kas. Beide kweekwijzen hebben hun voordelen en hun nadelen. Er zijn veel orchideeën die het op de vensterbank heel goed doen. Het voordeel is dat ze dichtbij zijn; je kunt ze altijd zien en er de hele dag van genieten. En het is goedkoop; alleen de planten zelf kosten geld. Maar niet alle orchideeën zijn geschikt om op de vensterbank gekweekt te worden. En dat is jammer want daar zijn hele leuke bij. Veel van die orchideeën zijn klein en nemen weinig ruimte in. Dat is een groot voordeel, want zo zijn ze geschikt voor mensen die klein behuist zijn. Zulke orchideeën kunnen in een kamervitrine gekweekt worden. De meeste kamervitrines zijn gemaakt van een kast met glazen wanden of van een aquarium. In zo'n kast kunnen de luchtvochtigheid, de temperatuur en de lichtsterkte goed geregeld worden. Op die manier kunnen allerlei soorten kwetsbare orchideeën heel goed in huis gehouden worden.

Zelf bouwen

Op een orchideeëntentoonstelling in Duitsland zag ik een paar jaar geleden een heel bijzondere kamervitrine. Die was speciaal gemaakt voor miniorchideeën die altijd vochtig moeten zijn zoals pleurothallissen en kleine bulbophyllums. Zulke plantjes kunnen niet op de vensterbank staan omdat ze daar te snel uitdrogen. Zo'n vitrine wordt een vivarium genoemd omdat de planten een leefgemeenschap vormen die nauwelijks van buiten onderhouden hoeft te worden. Na maandenlang studeren op internet en zoeken naar het juiste materiaal heb ik zelf zo'n vitrine gebouwd.

Het vivarium bestaat uit een grote ronde glazen vaas van 27 cm doorsnede (aan de binnenkant) en 40 cm hoogte. Boven op de vaas ligt een glasplaat die de opening bijna

helemaal afsluit. Zo blijft de lucht in de vaas vochtig. In de vaas staat een terracotta drainagebuis die vastgelijmd is met siliconenkit op een glazen schotel. Zo kan de buis gevuld worden met regenwater. De buis is poreus en laat het water langzaam naar buiten sijpelen. Daardoor is de buitenkant altijd vochtig. De buis is 23 cm hoog en 7 cm in doorsnee. Er blijft dus rondom 8 cm over voor plantjes.

Op de drainagebuis zijn kleine orchideetjes gebonden met elastisch doorzichtig plastic draad dat ook gebruikt wordt om sieraden te maken. Op een buis gaan ongeveer 15 plantjes verdeeld over de hele oppervlakte. Ik heb gemerkt dat de buis aan de onderkant natter is dan aan de bovenkant. Daarom heb ik bovenop orchideetjes gebonden die iets minder water nodig hebben en onderop orchideetjes die heel veel water willen hebben. De plantjes komen met hun wortels rechtstreeks op het terracotta.

Licht en lucht

Het is heel belangrijk dat de lucht in de vaas beweegt. Zo beslaat het glas niet en komt er frisse lucht naar binnen. Orchideeën die veel vocht nodig hebben, willen ook vaak veel luchtbeweging anders gaan ze dood. Daarom hangt er in de vaas een kleine ventilator uit een computer met een adapter.

Mijn vivarium staat voor een licht raam zonder direct zonlicht. Daarom heb ik geen lampen nodig. Een Zweedse orchideeën-liefhebber die dit type vivarium bedacht heeft, heeft zijn vivaria in de kelder van zijn huis staan. Hij heeft er wel vijf, en ook nog verschillende andere kamervitrines. Hij gebruikt voor de verlichting drie halogeenlampen van 20 watt per vivarium. Halogeenlampen worden erg heet en daarom is de deksel van de vaas van glas. Plexiglas is niet bestand tegen de hitte. De halogeenlampen dienen bij hem ook als verwarming. Hij heeft zijn vivaria sinds 2003 en volgens zijn zeggen groeien zijn orchideetjes probleemloos.

Vivarium,
begroeide buis

Trisetella dressleri en *Dryadella*

Het moeilijkste was om de juiste vaas te vinden. Ik heb maanden moeten zoeken tot ik bij een tuincentrum tegen een geschikt model aanliep. Liever nog had ik een vaas van 50 cm hoogte gehad. Dat is vooral met het oog op het gebruik van halogeenlampen die veel warmte afgeven. De adapters (12 volt) en de ventilatoren (40 mm) heb ik op internet besteld. Ik heb van een kennis drainagebuizen gekregen. De buizen worden ook af en toe op marktplaats aangeboden. Een goed alternatief zijn de terracotta vazen met dezelfde maat die de firma Holm in Duitsland verkoopt. De glasplaat komt van de schilder en is opgehangen met drie omgebogen gordijnhaakjes.

Water, mest en temperatuur

Het is belangrijk om alleen regenwater te gebruiken om de terracotta buis te vullen. Andere soorten water bevatten te veel zouten. Doordat het water verdampt worden de zouten afgezet op de buitenkant van de buis. Miniorchideeën zijn heel gevoelig voor zout en gaan dan dood. De bovenkant van de buis is afgesloten met een ronde spons zodat er geen algen in het water groeien.

De plantjes hoeven niet bemest te worden. Deze soorten hebben weinig voedingsstoffen nodig. Het terracotta van de drainagebuis geeft zelf langzaam mineralen af. Kunstmest mag niet door het water in de buis gemengd worden want dan wordt het afgezet aan de buitenkant op de wortels. Eventueel kan een erg verdunde oplossing van kunstmest of

organische mest van buitenaf over de plantjes gesproeid worden.

Ik heb nu drie van deze vivaria, gemaakt in 2011. De buizen begroeien langzaam met mos. Ze staan op een vensterbank in de woonkamer. Overdag is het daar zo'n 20 graden en 's nachts kan de temperatuur zakken tot 6 graden. Maar meestal is het in de winter 's nachts een graad of 10. De luchtvochtigheid is altijd ongeveer 85%. Ik vul ongeveer eens in de vijf dagen water bij. Er zitten bij elkaar meer dan 30 plantjes op. Sommige doen het erg goed; ze vormen veel nieuwe wortels die over het terracotta kruipen. De allermooiste is *Trisetella dresslerii*. Die bloeit continue. *Restrepia trichoglossa*, *Pleuroballis restrepioides*, *Oncidium bians*, *Bulbophyllum puntjakense* en een *Dryadella* doen het ook heel goed. *Haraella odorata* kan er niet goed tegen. Die laat langzaam alle bladen vallen en de wortels groeien niet. Ook een hybride *Masdevallia* doet het niet goed.

Meer informatie

Er is op internet meer informatie te vinden over dit type kamervitrine onder de naam 'nano vivarium'. Op het forum van de NOV zijn er verschillende discussies in het Nederlands. Op het Duitse orchideeforum.de is veel informatie (in het Duits) beschikbaar over deze en andere soorten kamervitrines. En ik nodig iedereen die geïnteresseerd is van harte uit om bij mij thuis te komen kijken. Bel eerst even: 0314-365759, of mail: mariekeabelen@hotmail.nl. •

Glazen afdekplaat met een hoekje eruit voor ventilatie

Een kleine computerventilator is voldoende

Het beplanten van de buis

Wortels van *Restrepia trichoglossa* groeien over de drainagebuis, waarop spontaan mos begint te groeien

Vivarium compleet